

CONSILIUL AUDIOVIZUALULUI AL REPUBLICII MOLDOVA

DECIZIA nr. 297

din 29 septembrie 2023

Cu privire la rezultatele controlului serviciilor media audiovizuale de televiziune „Jurnal TV”, „TVR Moldova” și „PRO TV Chișinău”, ca urmare a sesizării dlui Ion Chicu

În data de 01.09.2023, Consiliul Audiovizualului (în continuare – CA) a recepționat petiția nr. 22 din aceeași dată din partea Președintelui Partidului Dezvoltării și Consolidării Moldovei (în continuare – PDCM), Ion Chicu, prin care susține că serviciile media audiovizuale de televiziune „Jurnal TV”, „TVR Moldova” și „PRO TV Chișinău”, la data de 02.08.2023, au difuzat în cadrul buletinelor de știri un subiect care a avut la bază investigația publicată de portalul „Nord News”, precum că unii aleși locali ai fostului Partid Democrat, condus de Vlad Plahotniuc, aderă la PDCM. Ion Chicu a mai precizat că acest subiect a fost abordat de serviciul de televiziune „Jurnal TV” și în cadrul programului audiovizual „Secretele Puterii” din 02.08.2023, unde au fost expuse un șir de alegații nefondate cu caracter denigrator și tendențios. În sesizare, petentul face trimitere la declarațiile expertului Comunității WatchDog, Valeriu Pașa, care a menționat că: *„Există un front larg și divers care a făcut o coaliție, unde intră Chicu, Ceban, PSRM, Partidul „Renaștere”, Șor, plus sistemul justiției și tot felul de persoane. Toți ei sunt susținuți, promovați și acoperiți de Kremlin. Aceasta este adevărata coaliție largă. Ei acum intră în perioada electorală, care o să înceapă cu alegerile. Miza lor majoră va fi să-și întărească structurile de partid la nivel local”; „Plahotniuc face miza pe Chicu. Nu este doar Chicu implicat în schema asta largă, doar că pe el Plahotniuc îl vede mai de perspectivă. Probabil, pe foștii membrii din PD mai degrabă îi poți convinge să se ducă la Chicu, decât la Ceban.”*

Semnatarul sesizării a remarcat că până la finalul emisiunii nu au fost prezentate alte poziții, alte opinii sau alte puncte de vedere și nici poziția oficială a PDCM, iar acest fapt pune telespectatorii în imposibilitate să-și formeze o opinie cât de puțin obiectivă sau echilibrată cu privire la informațiile expuse de către moderator și invitați, care au fost prezentate publicului în mod absolut denaturat, subiectiv și tendențios.

Astfel, petiționarul susține că serviciile media audiovizuale de televiziune nu au ținut cont de prevederile Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (în continuare – CSMA), ale Constituției Republicii Moldova și ale Legii nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare.

În acest context, în sesizarea sa, petentul a desfășurat detaliat și reportajele din 02 august 2023, difuzate de serviciile media audiovizuale de televiziune „Jurnal TV”, „TVR Moldova” și „PRO TV Chișinău”, în cadrul cărora, potrivit lui, nu au fost respectate principiile asigurării informării corecte, după cum urmează:

1. „Jurnal TV”

„Au fost elaborate și difuzate știri cu același subiect, care la fel urmăresc scopul inducerii în eroare a următorilor prin răspândirea unor informații denaturate și care nu corespund adevărului, precum însoțirea materialului audiovizual de următorul text: „La recomandarea lui Vladimir Plahotniuc, la Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei au aderat mai mulți aleși locali ai fostului PD, potrivit investigației. Pentru a afla detalii în acest sens, jurnaliștii de la „Nordnews” l-au sunat incognito pe unul dintre aceștia, primarul satului Cotiujeții Mari, raionul Șoldănești, Nicolae Dorogan. Reporterul s-a dat drept persoană de încredere a asistentei lui Plahotniuc, Cristina Țopa.”

2. „TVR Moldova”

„În ediția din 02.08.2023 a buletinului informativ „Telejurnal Moldova”, difuzat de serviciul media audiovizual „TVR Moldova”, a fost difuzată pretinsa știre cu denumirea: „Fugarul Vlad Plahotniuc, implicat în viața politică”, în care a fost preluat materialul video al pretinsei investigații jurnalistice publicate anterior de portalul „Nordnews”. Astfel, ulterior difuzării acesteia, în loc să se prezinte poziția PDCM pentru a asigura echilibrul informațiilor puse la dispoziția publicului, au fost prezentate opiniile unor analiști/comentatori politici care au promovat aceleași alegații nefondate conținute în pretinsul material de știri. În acest sens, remarcăm că prezentarea opiniilor acestora s-a efectuat într-un context în care, aparent, aceștia s-au prezentat ca pretinse persoane dezinteresate, fapt care poate fi ușor combătut în condițiile în care de către aceștia au fost prezentate supoziții manipulatorii și fără substrat factologic în susținerea mesajului promovat de către autori. Atragem atenția că aceștia, în expunerile lor, nu au operat cu „judecăți de valoare”, dar au făcut trimitere la pretinse fapte care în opinia lor au avut/au loc.”

3. „PRO TV Chișinău”

„La data de 02 august curent, „PRO TV Chișinău”, în cadrul buletinului informativ, a difuzat știrea cu titlul: „Vlad Plahotniuc ar fi dirijat plecarea mai multor primari din fostul PD la partidul lui Ion Chicu”. Ca și în cadrul celorlalte canale de televiziune, autorii s-au limitat doar la difuzarea pretinsei investigații jurnalistice publicate anterior de portalul „Nordnews” fără prezentarea poziției PDCM disponibile pe site-ul oficial sau a altor opinii. De asemenea, la finalul difuzării materialului video, autorii fac referire la pretinsul fapt al solicitării unei replici prin intermediul telefonului, cu prezentarea eronată publicului a informației că Președintele PDCM, Ion Chicu, ar fi refuzat să vină cu o reacție, în acest mod încercându-se a motiva îndeplinirea obligației legale a jurnalistului de acordare a dreptului la replică.

Având în vedere caracterul manipulator, tendențios și fără substrat factologic al materialelor audiovizuale prezentate publicului, vădit, dintr-un singur punct de vedere, fără acordarea posibilității de a fi expusă poziția, fără asigurarea dreptului la replică și fără a verifica în prealabil veridicitatea acestora, calificăm aceste acțiuni ca fiind un atac mediatic asupra PDCM efectuat cu încălcarea prevederilor constituționale și a legislației, organizat în scopul denigrării imaginii partidului și a reputației echipei noastre.”

În această ordine de idei, petiționarul susține că furnizorii de servicii media care se află în serviciul publicului, contrar prevederilor CSMA, nu și-au îndeplinit corespunzător misiunea de a realiza în practică următoarele principii: „c) promovarea pluralismului audiovizual; d) informarea corectă, obiectivă, complexă și imparțială prin programe audiovizuale inovatoare și variate, care respectă standardele etice și de înaltă calitate; e) promovarea dezbatelor publice pluraliste și încurajarea unei participări democratice largi a publicului; g) asigurarea independenței editoriale și a autonomiei instituționale față de autoritățile și instituțiile publice, de partidele politice și grupurile de interese; h) asumarea responsabilității față de public”.

Reieșind din cele menționate, Ion Chicu a remarcat încălcarea prevederilor art. 13 alin. (1) lit. a) și b), alin. (4), alin. (5) lit. a)-c), alin. (6) lit. a) și alin. (7) din CSMA, ale art. 32 și 34 din Constituția Republicii Moldova și ale art. 4, 7 și 11 din Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare.

În temeiul prevederilor art. 83 alin. (2) din CSMA, precum și în scopul examinării obiective a tuturor circumstanțelor sesizate, prin scrisorile nr. 1556, 1557 și 1558 din 05.09.2023, CA a solicitat furnizorilor de servicii media ÎCS „Reforma Art” SRL (fondatoarea serviciului de televiziune „Jurnal TV”), ÎCS „PRO DIGITAL” SRL (fondatoarea serviciului de televiziune „PRO TV Chișinău”) și „Societatea Română de Televiziune” (fondatoarea serviciului de televiziune „TVR Moldova”) prezentarea opiniei referitor la cele menționate în sesizare.

Astfel:

- Prin scrisoarea nr. 186-R/23-E din 06.09.2023, furnizorul de servicii media ÎCS „Reforma Art” SRL, fondatoarea serviciului de televiziune „Jurnal TV”, a comunicat următoarele: „E de notat că expunerile formulate în sesizare poartă un caracter abstract, vag și generalizator și ele se referă strict la enunțurile expuse de participanții la emisiune. Analiza minuțioasă a circumstanțelor invocate în sesizare au atestat lipsa vreunor încălcări ale normelor legale în vigoare, precum și au indicat asupra suficienței fundamentării a judecăților de valoare enunțate de participanții la emisiune, care s-au circumscris perfect limitelor libertății de exprimare, garantate atât prin Constituția Republicii Moldova, prin Legea privind libertatea de exprimare, cât și, mai ales, prin Convenția Europeană a Drepturilor Omului!

Insinuările formulate de semnatarul sesizării nu pot fi obiect de examinare în cadrul unei proceduri administrative, atât timp cât au un alt mecanism juridic de soluționare, instituit prin Legea privind libertatea de exprimare, în cadrul căruia lipsește Consiliul ca și instituție competentă. Mai mult, semnatarul sesizării încearcă să transfere responsabilitatea juridică pentru enunțurile unor invitați la o emisiune live, pe seama postului de televiziune, ignorând că art.28 din Legea privind libertatea de exprimare expres exonerează de răspundere mass-media pentru preluarea informațiilor. Totodată, semnatarul sesizării niciodată nu a înaintat o cerere de acordare a dreptului la replică, după cum prevăd direct art. 14 din Codul serviciilor media audiovizuale cât și art. 15 din Legea privind libertatea de exprimare, după cum nici nu a utilizat posibilitatea oferită de a interveni nemijlocit în cadrul emisiunii date cu o replică, atât timp cât pe toată durata acesteia am menționat numărul de telefon la care putea să o facă.

Or, esența sesizării poate fi redusă la solicitarea de sancționare a noastră pentru faptul că semnatarul sesizării nu a solicitat niciodată acordarea dreptului la replică, ceea ce este o denaturare a situației de fapt. Mai mult, emisiunea vizată nu este "un program de informare", de știri, și asupra ei nu se pot aplica o parte din prevederile invocate în sesizare. Aceasta este o emisiune de autor, de analiză a evenimentelor curente, în cadrul cărora anume se prezintă diferite puncte de vedere asupra unor evenimente ce s-au derulat într-o perioadă de timp.

La final, rugăm CA să țină cont de faptul că partidele politice au intrat activ în perioada electorală și ele vor inventa orice fel de tertipuri pentru a se face vizibili pentru alegători, inclusiv prin atacarea presei, atât timp cât nu sunt în stare să propună electoratului alte modalități politice de expunere a platformelor lor, împrejurări în care astfel de sesizări trebuie să fie apreciate corect, pentru a nu permite acestor actori politici să își crească capitalul politic prin intermediul atacurilor de acest gen.

Ca rezultat, solicităm respingerea sesizării, însă ne exprimăm doleanța de a ne fi prezentat eventualul Raport de control ce va fi întocmit de CA pe marginea acesteia, pentru a ne putea prezenta punctul de vedere asupra constatărilor ce vor fi expuse în acesta.”

- Prin scrisoarea nr. 151 din 07.09.2023, furnizorul de servicii media „Societatea Română de Televiziune”, fondatoarea serviciului de televiziune „TVR Moldova” a comunicat următoarele: „[...] Vă facem cunoscut faptul că, în conformitate cu dispozițiile art. 13 alin. (1) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, (1) În virtutea dreptului fundamental la informare, furnizorii de servicii media trebuie să respecte următoarele exigente: a) să asigure distincția clară între fapte și opinii; b) să informeze cu privire la un fapt sau un eveniment corect, iar informația să fie verificată și prezentată în mod imparțial și cu bună-credință. Vă comunicăm, pe această cale faptul, că materialul prezentat a respectat întocmai principiile jurnalismului de calitate și anume: corectitudine, imparțialitate, separarea faptelor de opinie și responsabilitate publică. Subiectul abordat este, în mod evident, unul de actualitate și de interes public și vizează în mod direct: traseismul politic. Fenomenul se află și pe agenda actuală a grupurilor parlamentare, care intenționează să-l restricționeze până la sancționare prin lege a fenomenului, - informație care, de altfel, se regăsește în backgroundul știrii. Potrivit art. 13 alin. (6) al Codului serviciilor media audiovizuale, (6) În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: a) asigurarea imparțialității, echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, în perioada

în care problemele sânt în dezbatere publică; b) evitarea oricăror forme de discriminare. Este de menționat că, materialul difuzat de Telejurnalul TVR Moldova pornește de la o investigație jurnalistică apărută în presa din Republica Moldova, iar dialogurile și dezvăluirile de acolo sunt redactate ca atare, fără nicio intervenție subiectivă a realizatorului TVR Moldova. Prezentarea elementelor relevante ale investigației este urmată imediat de replicile celor două partide vizate, PSDE și PDCM. Primul, PSDE, printr-o poziție publică a conducerii sale, în care confirmă plecările unor membri ai săi și afirmă că: „alegătorii vor taxa acest comportament”. Cel de-al doilea, PDCM, printr-o postare de pe Facebook a președintelui său, în care practic refuză să răspundă pe fond dezvăluirilor de presă, exprimă exact același lucru, poziție prezentată cu fidelitate și în știrea TVR Moldova.

Astfel, dacă este să reproducem textual cele învederate de către dl. Ion Chicu, fost premier, atunci arătăm că, acesta susține fără drept la replică, precum că: „Nu cred că este sens de comentat aberațiile [...] de la Nord News... Acest mesaj al meu este pentru oamenii demni, care au lucrat pe timpul aflării PDM-ului la guvernare! ... voi fi onorat să putem reuni eforturile cu acei dintre Dvs., pe care nimeni nu vă poate „pune pe pauză...”. Prin urmare, acuzația că, postul nostru de televiziune a omis poziția PDCM este complet nefondată și comportă un caracter pur declarativ, iar alegațiile petiționarului nu suportă critici și urmează a fi combătute, deoarece sunt fără temei.

La fel de nefondată este și contestarea analiștilor prezenți în emisiunile informative, precum și a opiniilor acestora. Analiștii respectivi, sunt prezențe constante, apreciate, în peisajul media și/sau reprezentanți ai unor organizații cu activitate recunoscută în domeniu. Selecția lor nu poate face obiectul unei intervenții exterioare redacției, ci, este un atribut exclusiv al jurnaliștilor, care țin de politica editorială a unei Redacții de știri, în conformitate cu dispozițiile legii.

Conform art. 35 lit. f) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, Atribuțiile furnizorilor publici de servicii media sunt: f) furnizarea mesajelor de interes public în conformitate cu legislația în vigoare și cu propriile regulamente.

Prin urmare, în lumina celor prezentate, precum și ținând cont de circumstanțele de fapt și de drept ale speței, solicităm ca să fie respinsă ca neîntemeiată sesizarea Dlui Ion CHICU, privind pretinsa încălcare de către „TVR MOLDOVA” a prevederilor legislației în domeniul serviciilor media audiovizuale.”

- Prin scrisoarea f/nr. din 11.09.2023, furnizorul de servicii media ÎCS „PRO DIGITAL” SRL, fondatoarea serviciului de televiziune „PRO TV Chișinău” a comunicat CA următoarele: „Postul de televiziune PRO TV Chișinău este de peste 20 de ani prezent pe piața de servicii audiovizuale, din Republica Moldova și se caracterizează ca fiind un post de televiziune independent, imparțial, echidistant, având ca scop primar informarea cetățenilor despre cele mai importante știri și evenimente din Republica Moldova și din străinătate.

Potrivit art. 6 din Legea nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare, „(1) Orice persoană are libertatea de a primi informații de interes public prin intermediul mass-mediei. (2) Apărarea onoarei, demnității sau reputației profesionale nu poate prevala asupra libertății publicului de a primi informații de interes public.”

Potrivit art. 2: „Interesul public reprezintă interes al societății (și nu simpla curiozitate a indivizilor) față de evenimentele ce țin de exercitarea puterii publice într-un stat democratic sau față de alte probleme care, în mod normal, trezesc interesul societății sau al unei părți a ei.”

Potrivit art. 4 al Legii citate, (1) Statul garantează libertatea de exprimare a mass- mediei. Nimeni nu poate interzice sau împiedica mass-media să răspândească informații de interes public decât în condițiile legii. (2) Mass-media are sarcina de a informa publicul asupra problemelor de interes public și de a efectua, în conformitate cu responsabilitățile sale, investigații jurnalistice în probleme de interes public.”

La 02.08.2023, în cadrul buletinului de știri a fost difuzat materialul „Investigație jurnalistică. Vlad Plahotniuc ar fi dirijat plecarea mai multor primari din fostul PD la partidul lui Ion Chicu”. Materialul face trimitere la constatările jurnaliștilor din cadrul portalului nordnews.md. În petiția sa din 01 septembrie 2023, dl. Ion Chicu pretinde că „autorii s-au limitat doar la difuzarea preținsei investigații jurnalistice publicate anterior de portalul 1Nord news” fără prezentarea

poziției PDCM disponibile pe site-ul oficial sau a altor opinii". În contradictoriu, indicăm că pretinsul comunicat de presă al PDCM a fost publicat ulterior reportajului de știri și anume la 03.08.2023. Respectiv, nu putea fi consultat.

Totodată, petentul pretinde că nu i-a fost acordat drept la replică. Menționăm că o astfel de cerere nu a fost înaintată furnizorului de servicii media audiovizuale. Prevederile Capitolului IV al Regulamentului privind conținuturile audiovizuale, aprobat prin Decizia nr. 61/219 din 30 decembrie 2019 al Consiliului Audiovizualului al Republicii Moldova (în continuare - Regulament) reglementează exercitarea dreptului la replică și la rectificare.

„PRO Digital” S.R.L. nu a recepționat o atare cerere de acordare a dreptului la replică, iar petentul nu a probat faptul expedierii ei.

Cu referire la alegația privind refuzul de a prezenta principalele puncte de vedere aflate în opoziție și de a contacta persoana vizată în reportaj - indicăm că dl Ion Chicu a fost contactat telefonic înainte de publicarea reportajului, dar nu a răspuns la telefon. Anexată în acest sens este declarația sub semnătură privată al autorului reportajului.

„PRO Digital” S.R.L. este în imposibilitate de a prezenta probe privind apelurile telefonice avute cu petentul, date fiind limitările tehnologice: lista apelurilor telefonice recente se actualizează automat după 10 zile, iar operatorul de telefonie mobilă nu păstrează informația despre apelurile la care nu s-a răspuns”.

În poziția sa, furnizorul de servicii media ÎCS „PRO DIGITAL” SRL a anexat și Declarația reporterului Diana Ambros (2 file), responsabilă de realizarea reportajului menționat supra, care vine cu detalii despre discuțiile purtate cu petiționarul privind subiectul abordat în materialul asupra căruia a lucrat (Declarația se regăsește la dosarul administrativ).

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și ale art. 83 alin. (3) lit. c) din CSMA, CA a dispus controlul programelor audiovizuale indicate în petiție, difuzate de serviciile media audiovizuale de televiziune „Jurnal TV”, „TVR Moldova” și „PRO TV Chișinău”. Rezultatele controlului au atestat următoarele:

1. „Jurnal TV”

La data de 02.08.2023, ora 19:00, a fost difuzat programul informativ „Jurnalul orei 19”, în cadrul căruia a fost difuzat un subiect însoțit pe burtieră de titlurile: „Plahotniuc prezent în politică prin Chicu” și „Primari racolați pentru alegerile locale”.

Moderatoarea menționează că: „Mai mulți membri ai fostului Partid Democrat ar fi efectuat o vizită în Turcia unde s-au întâlnit cu fostul lider al formațiunii Vladimir Plahotniuc. Evenimentul a avut loc în urmă cu jumătate de an, se arată într-o investigație a portalului „Nord News”. Discuțiile cu Plahotniuc, la care au mers foștii deputați ai PD, unii președinți de raion și primari, s-au axat pe un nou proiect politic. Potrivit jurnaliștilor de la „Nord News” este vorba de Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei condus de fostul premier, Ion Chicu”.

Reporterul continuă cu detalii: „La recomandarea lui Vladimir Plahotniuc, la Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei au aderat mai mulți aleși locali ai fostului PD, potrivit investigației. Pentru a afla detalii în acest sens, jurnaliștii „Nord News” l-au sunat incognito pe unul dintre aceștia – primarul satului Cotiujenii Mari, r-nul Șoldănești, Nicolae Dorogan. Reporterul s-a dat drept persoană de încredere a asistentei lui Plahotniuc, Cristina Țopa.” Urmează o secvență video din cadrul investigației realizate de jurnaliștii portalului „Nord News”, care dialoghează cu Nicolae Dorogan:

„Jurnalista : – Eu vă sun din partea domnului Vlad, aveți un minut liber? Olga vă sună.

Dorogan: – Vlad, care?

Jurnalista: – Știți dumneavoastră care, nu vă dați seama despre cine vă vorbesc?

Dorogan: – A, da, gata.

Jurnalista: – Dumneavoastră ați fost contactat de domnul Vlad acum câteva săptămâni cu privire la trecerea la partidul lui Ion Chicu și vreau să vă spun că s-au schimbat regulile jocului puțin.

Dorogan: – Așa.

Jurnalista: – Domnul Vlad a spus să luăm o pauză de vreo două săptămâni. Ce ziceți?

Dorogan: – Trebuie – trebuie, care-i problema?

Jurnalista – *Câți din partea noastră au trecut la domnul Chicu, că trebuie să scriem în baza de date, nu știți?*

Dorogan: – Vreo 6.

Jurnalista: – *Puteți să-mi spuneți cine?*

Dorogan: – *Nu. Nu vă spun nimic, pentru că nu vă cunosc.”*

Subiectul continuă cu un alt dialog, purtat între jurnaliștii „Nord News” și președintele raionului Florești, Ștefan Paniș:

„VOICE-OVER: La PDCM a trecut cu o echipă întreagă de aleși locali și președintele raionului Florești, Ștefan Paniș. Acesta a confirmat că a discutat la subiect cu Vladimir Plahotniuc.

Jurnalista: – *Dle Paniș, eu vă sun să salutăm trecerea dvs. la Partidul dlui Chicu, dar uitați-vă, au apărut aici niște temeri, și dl Vlad a dat indicații să luăm o pauză până luni cu situația asta de trecere la alt partid, pentru că din câte înțelegem dl Chicu și-a luat nasul la purtare.*

Paniș: – *Dar cu cine vorbesc?*

Jurnalista: – *Dna Olga.*

Paniș: – *Dar cine sunteți dvs.?*

Jurnalista: – *Sunt în locul dnei Cristina Țopa, asistenta dlui Vlad.*

Paniș: – *Vlad, care?*

Jurnalista: – *Plahotniuc. Vă sun în legătură să luăm o pauză și așteptăm alte indicații cu privire la trecerea în alt partid.*

Paniș: – *Pauză noi nu putem să luăm, noi suntem demult acolo. Eu am vorbit demult cu domnul, cândva.”*

În continuare reporterul precizează: *„Dacă mai stăm pe pauză ceva timp ne pierdem țara – a reacționat la investigația „Nord News” fostul premier și actualul lider al PDCM.”*

A fost prezentat și comentariul lui Ion Chicu, preluat de pe pagina sa oficială de Facebook: *„Acest mesaj al meu este pentru oamenii demni, care au lucrat pe timpul aflării PD la guvernare! A fost o onoare pentru mine să lucrez cu mulți dintre Dumneavoastră! Și voi fi onorat să putem reuni eforturile cu acei dintre Dvs., pe care nimeni nu vă poate „pune pe pauză” – nici „Vlad”, nici „Maia”, nici „al vostru”, nici „al lor”. Nimeni.”*

Tot aici, a fost prezentată și reacția Partidului Social Democrat European vizavi de investigația „Nord News”: *„Din păcate avem de a face cu niște acte de corupție politică și concurență electorală neloială, care trebuie investigate sub toate aspectele de instituțiile de resort și de anchetă. Iar faptul că membrii PSDE sunt îndemnați, prin corupere și șantaj, să migreze la PDCM condus de Ion Chicu, arată ce hram poartă fostul premier, care este adevărata lui afiliere și cine stă în spatele lui. Iar procesul de demascare este abia la început. Nu avem de gând să tolerăm acest lucru și nici să tăcem”* – sursa: Facebook.com.

Astfel, ca urmare a controlului, se constată că reportajul s-a axat pe investigația realizată și publicată de portalul de știri „Nord News”, la data de 02.08.2023. De menționat că dialogul dintre jurnalistă cu primarul com. Cotiușeni-Mari, r-nul Șoldănești, Nicolae Dorogan, și președintele raionului Florești, Ștefan Paniș, nu a suportat modificări sau intervenții în conținut, fiind redată informația propriu-zisă, în legătură cu transferul unor aleși locali/raionali din Glodeni și Florești la PDCM, condus de Ion Chicu.¹

Mai mult, cu referire la această investigație, în subiect a fost prezentată și poziția petiționarului, Ion Chicu, preluată de pe pagina sa oficială de Facebook, care susține următoarele: *„Acest mesaj al meu este pentru oamenii demni, care au lucrat pe timpul aflării PD la guvernare! A fost o onoare pentru mine să lucrez cu mulți dintre Dumneavoastră! Și voi fi onorat să putem reuni eforturile cu acei dintre Dvs., pe care nimeni nu vă poate „pune pe pauză” – nici „Vlad”, nici „Maia”, nici „al vostru”, nici „al lor”. Nimeni.”*²

¹ <https://nordnews.md/video-plahotniuc-activ-in-politica-moldoveneasca-cum-se-dirijeaza-plecarea-primarilor-din-fostul-pdm-la-partidul-lui-ion-chicu/>

² <https://fb.watch/n7W1klac91/>

Așa dar, serviciul de televiziune „Jurnal TV” a asigurat prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, în cadrul reportajului din 02.08.2023, invocat în sesizare. Totodată, este de menționat că titlurile și textele afișate pe ecran, pe parcursul difuzării reportajului nu au deviat de la conținutul propriu-zis.

De asemenea, a fost monitorizat și programul audiovizual „Secretele puterii” din 02.08.2023, difuzat de „Jurnal TV”. Invitații programului au fost Valeriu Pașa, președintele Asociației „WatchDog”, Igor Guzun, membru al CSM, și Igor Chiriac, deputat PAS. Tematica acestui program s-a axat pe starea de lucruri din sistemul judecătoresc, deciziile luate de CSM, activitatea Procuraturii Anticorupție, implicarea politicului în acest domeniu, viziuni și așteptări în urma finisării reformei în justiție (durata programului: 1 oră 08 min. 50 sec.).

La sfârșitul programului s-a pus în discuție și investigația realizată de jurnaliștii „Nord News”, mediatizată și în cadrul buletinului informativ de la ora 19:00 din aceeași zi, 02.09.2023. A fost prezentat dialogul purtat între jurnalista „Nord News” cu primarul com. Cotiușenii-Mari, r-nul Șoldănești, Nicolae Dorogan, și președintele raionului Florești, Ștefan Paniș (descifrarea se regăsește în reportajul de mai sus).

La acest subiect s-a expus președintele comunității „WatchDog”, Valeriu Pașa, menționând: *„Există un front larg și divers care a făcut o coaliție extrem de largă unde intră Chicu, Ceban, PSRM, Partidul „Renaștere”, Șor, care nu mai știi câte partide are, care sunt declarate în afara legii, plus sistemul justiției și tot felul de persoane. Toți ei sunt susținuți, promovați și acoperiți de Kremlin. Aceasta este adevărata coaliție largă. Ei acum intră în perioada electorală, care o să înceapă cu alegerile. Miza lor majoră va fi să-și întărească structurile de partid la nivel local. Plahotniuc face miza pe Chicu, lucru care nu este deloc surprinzător. Nu este doar Chicu implicat în schema asta largă, doar că pe el Plahotniuc îl vede mai de perspectivă [...]”*

Este de specificat că, începând cu min. 38, până la sfârșitul programului, sub formă statică, pe burtieră a fost plasat mesajul *„Persoanele vizate în emisiune pot solicita dreptul la replică la numărul de telefon: 022-101-121; sau la adresa: contact@jurnaltv.md.”*, iar potrivit informațiilor prezentate CA de serviciului de televiziune „Jurnal TV” la data de 06.09.2023, semnatul sesizării nu a solicitat niciodată acordarea dreptului la replică.

Totodată, este de specificat că subiectul dat nu a fost abordat pe parcursul întregului program, ci doar la sfârșit (ultimele 4 min. ale programului), moderatorul a făcut referire la investigația colegilor săi de la „Nord News”. De asemenea, este de menționat că programul dat a început la ora 20:00, imediat după finalizarea buletinului principal al serii „Jurnalul orei 19”, în cadrul căruia a fost abordată investigația menționată supra. În cadrul jurnalului, reacția lui Ion Chicu a fost prezentată, fiind preluată de pe pagina sa oficială de Facebook (se regăsește în analiza buletinului informativ expusă mai sus).

Un alt aspect care este de menționat ține de faptul că în petiție Ion Chicu își exprimă indignarea, invocând că PDCM a publicat pe pagina web poziția sa oficială cu referire la materialele expuse în presă, însă, potrivit lui, furnizorii de servicii media nu au informat publicul în nici un mod despre acest fapt, nici la momentul difuzării informațiilor și nici ulterior.

Astfel, ca urmare a verificării, s-a constatat că poziția PDCM a fost publicată pe pagina oficială a partidului la data de 03.08.2023³, după difuzarea acestui program audiovizual, precum și a reportajului realizat de „Jurnal TV” la data de 02.09.2023.

„TVR Moldova”

La data de 02.08.2023, în cadrul „Jurnalului orei 18” de la „TVR Moldova”, a fost prezentat un subiect însoțit pe burtieră de titlurile: *„Fugarul Plahotniuc, implicat în viața politică”* și *„Experți: Plahotniuc acționează din umbră”*. Astfel, prezentatorul a menționat: *„O investigație realizată de jurnaliștii de la nordnews.md încearcă să demonstreze că fostul lider al Partidului Democrat, oligarhul Vlad Plahotniuc, se implică activ în viața politică din Republica Moldova. El ar dirija racolarea unor primari și președinți de raioane pentru partidul lui Ion Chicu. Unii analiști politici*

³ <https://pdc.m.md/ro/press/comunicat-privind-atacul-mediatic>

de la Chișinău cred că de fapt Plahotniuc a acționat în tot acest timp din umbră iar autoritățile ar trebui să se autosesizeze în privința traseismului politic.”

A urmat mențiunea reporterului: „Potrivit jurnaliștilor nordnews.md, în urmă cu jumătate de an, mai mulți membri din fostului Partid Democrat din Moldova, printre care președinți de raioane, primari și foști deputați, l-au vizitat în Turcia pe fostul lider de partid, Vlad Plahotniuc. Tema discuțiilor ar fi fost noul proiect politic pe care și-l propune oligarhul fugar. La recomandarea lui Plahotniuc, mai mulți membri și aleși locali ai PDM, acum PSDE, din nordul Republicii Moldova, au aderat la Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei, condus de fostul premier Ion Chicu. Jurnaliștii au discutat cu unii dintre ei, pretinzând că sunt persoane de încredere din cercul lui Plahotniuc.”

În continuare este redat dialogul jurnalistei „Nord News” cu Nicolae Dorogan, primarul com. Cotiușeni Mari, r-nul Șoldănești:

„Jurnalista: – Eu vă sun din partea domnului Vlad, aveți un minut liber? Olga vă sună.

Dorogan: – Vlad, care?

Jurnalista: – Știți dumneavoastră care, nu vă dați seama despre cine vă vorbesc?

Dorogan: – A, da, gata.

Jurnalista: – Dumneavoastră ați fost contactat de domnul Vlad acum câteva săptămâni cu privire la trecerea la partidul lui Ion Chicu și vreau să vă spun că s-au schimbat regulile jocului puțin.

Dorogan: – Așa.

Jurnalista: – Domnul Vlad a spus să luăm o pauză de vreo două săptămâni. Ce ziceți?

Dorogan: – Trebuie – trebuie, care-i problema?

Jurnalista: – Câți din partea noastră au trecut la domnul Chicu, că trebuie să scriem în baza de date, nu știți?

Dorogan: – Vreo 6.”

Tot aici reporterul mai adaugă: „La îndemnul lui Plahotniuc, ar fi schimbat partidul și președintele raionului Glodeni dar și cel al raionului Florești.”

Drept urmare este redat și dialogul jurnalistei „Nord News” cu Ștefan Paniș, președintele raionului Florești:

„Jurnalista: – Păi, vă sun să vă spun că luăm o pauză, până când așteptăm alte indicații cu privire la trecerea dvs. la Chicu.

Paniș: – Pauză nu putem să luăm, suntem demult acolo.

Jurnalista: – Unde?

Paniș: – Care pauză să luăm. Eu am vorbit cu domnul cândva.”

Reporterul a continuat: „Conducerea Partidului Social Democrat European a criticat decizia aleșilor locali care au trecut la Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei precizând că, cităm: alegătorii vor taxa acest comportament. Ion Chicu, președinte al PDCM, a reacționat nediplomatic pe rețelele sociale și nu a oferit explicații și argumente la descoperirile jurnaliștilor.”

În context, este prezentată poziția lui Ion Chicu pe marginea investigației realizate de jurnaliștii portalului informativ „Nord News”:

Ion Chicu, fost premier: „Nu cred că este sens de comentat aberațiile „[...]” de la Nord News... Acest mesaj al meu este pentru oamenii demni, care au lucrat pe timpul aflării PDM-ului la guvernare! ... voi fi onorat să putem reuni eforturile cu acei dintre Dvs., pe care nimeni nu vă poate „pune pe pauză...” (sursa indicată Facebook/ionchicu.md).

Reporterul a continuat cu următoarele afirmații: „În octombrie 2022, fostul lider PDM, Vlad Plahotniuc, fugit din Republica Moldova, a anunțat că revine în politica moldovenească și își va duce la bun sfârșit ceea ce ar fi fost, în viziunea lui, planurile de guvernare pe care le avea în 2019. Analistii politici spun că, de fapt, Plahotniuc nu s-a retras din viața politică și că în tot acest timp ar fi acționat din umbră.”

Drept urmare, au fost prezentate opiniile experților în politică Ion Tăbârță și Andrei Curăraru:

Ion Tăbârță, analist politic: „Ceea ce face Plahotniuc acum, o face caracteristic lui. El încearcă din depărtare, de peste hotare, unde se află acum, să influențeze anumite procese politice, în mod special încheierea unor formațiuni politice în perspectiva alegerilor parlamentare din 2025. Alta

este întrebarea la cât de mult influențează procesele, ce influență și-a păstrat, cât de mult se implică și ce formațiuni încearcă el acum să coaguleze din subteran.”

Andrei Curăraru, expert în politică: *„Se pare că Plahotniuc își mută influența în alte partide și consolidează imaginea publică a unor personaje pentru a le da o bătaie mai lungă. Or, adunarea de primari, președinți de raion poate să dea un efect pe termen scurt la alegerile locale, dar și pe termen lung, dacă ne gândim la alegerile parlamentare. Se eliberează un spațiu clar pe centru-stânga și acest spațiu se pare că vrea să-l ocupe Plahotniuc prin interpunerea dlui Chicu.”*

„Nici unul dintre interlocutorii investigației nu a negat legăturile directe și influența care a fost exercitată. Organele de investigație trebuie să se autosesizeze, fiindcă este un clar semn că această corupție politică continuă. Or, asta a relatat și liderul partidului dl Sula, partidul din care sunt fugarii.”

La sfârșitul subiectului reporterul a precizat: *„Pe 1 august, Parlamentul de la Chișinău a votat în lectură finală proiectul de lege care prevede pedepsirea traseismului politic. Coruperea politică pasivă se va pedepsi cu până la șapte ani închisoare, iar coruperea politică activă – cu șase ani de închisoare. Reamintim că în iunie s-au împlinit patru ani de când Vladimir Plahotniuc a fugit din R. Moldova. Fostul lider al Partidului Democrat este vizat în mai multe dosare penale, inclusiv în cele privind furtul miliardului și Metalferos.”*

Astfel, ca urmare a controlului, se constată că reportajul s-a axat pe investigația realizată și publicată de portalul de știri „Nord News” la data de 02.08.2023. De menționat că dialogul dintre jurnalistă cu primarul com. Cotiușeni-Mari, r-nul Șoldănești, Nicolae Dorogan, și președintele raionului Florești, Ștefan Paniș, nu a suportat modificări sau intervenții în conținut, fiind redată informația propriu-zisă, în legătură cu transferul unor aleși locali/raionali din Glodeni și Florești la PDCM, condus de Ion Chicu.⁴

Mai mult, cu referire la această investigație, în subiect a fost prezentată și poziția petiționarului, Ion Chicu, preluată de pe pagina sa oficială de Facebook, care susține următoarele: *„Acest mesaj al meu este pentru oamenii demni, care au lucrat pe timpul aflării PD la guvernare! A fost o onoare pentru mine să lucrez cu mulți dintre Dumneavoastră! Și voi fi onorat să putem reuni eforturile cu acei dintre Dvs., pe care nimeni nu vă poate „pune pe pauză” – nici „Vlad”, nici „Maia”, nici „al vostru”, nici „al lor”. Nimeni.”*⁵

Așa dar, serviciul de televiziune „TVR Moldova” a asigurat prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție în cadrul reportajului din 02.08.2023, invocat în sesizare. Totodată, este de menționat că titlurile și textele afișate pe ecran, pe parcursul difuzării reportajului, nu au deviat de la conținutul propriu-zis.

O altă precizare ține de faptul că poziția PDCM vizavi de investigație a fost publicată pe pagina oficială a partidului la data de 03.08.2023, iar știrea menționată supra a fost prezentată la 02.09.2023.

„PRO TV Chișinău”

La data de 02.08.2023, în cadrul programului informativ „Știrile PRO TV Chișinău de la ora 20:00”, difuzat de serviciul de televiziune „PRO TV Chișinău”, a fost prezentat un subiect însoțit pe burtieră de titlul: *„Plahotniuc prezent în politica din țară?”.* Prezentatoarea începe subiectul cu următoarele mențiuni: *„Vlad Plahotniuc, fugar de patru ani ar fi dirijat plecarea mai multor primari din fostul PD la partidul ex-premierului Ion Chicu. Asta arată o investigație a jurnaliștilor de la portalul de știri „Nord News”. Într-o discuție cu reporterii cei doi aleși locali au recunoscut că au acționat la indicația fostului lider PD, care se ascunde de justiția din Republica Moldova. Ion Chicu a declarat că informațiile din investigație sunt falsuri și ar fi amenințat jurnaliștii.”*

În continuare este prezentată secvența video cu dialogul dintre jurnaliștii „Nord News” cu Nicolae Dorogan, primarul com. Cotiușeni Mari, r-nul Șoldănești, și Ștefan Paniș, președintele raionului Florești:

⁴ <https://nordnews.md/video-plahotniuc-activ-in-politica-moldoveneasca-cum-se-dirijeaza-plecarea-primarilor-din-fostul-pdm-la-partidul-lui-ion-chicu/>

⁵ <https://fb.watch/n7W1klac91/>

„Jurnalista : – Eu vă sunt din partea domnului Vlad, aveți un minut liber? Olga vă sună.

Dorogan: – Vlad, care?

Jurnalista: – Știți dumneavoastră care, nu vă dați seama despre cine vă vorbesc?

Dorogan: – A, da, gata.

Jurnalista: – Dumneavoastră ați fost contactat de domnul Vlad acum câteva săptămâni cu privire la trecerea la partidul lui Ion Chicu și vreau să vă spun că s-au schimbat regulile jocului puțin.

Dorogan: – Așa.

Jurnalista: – Domnul Vlad a spus să luăm o pauză de vreo două săptămâni. Ce ziceți?

Dorogan: – Trebuie – trebuie, care-i problema?

Jurnalista: – Câți din partea noastră au trecut la domnul Chicu, că trebuie să scriem în baza de date, nu știți?

Dorogan: – Vreo 6.”

„Jurnalista: – *Sunt în locul dnei Cristina Țopa, asistenta dlui Vlad.*

Paniș: – Vlad, care?

Jurnalista: – *Plahotniuc. Vă sun în legătură să luăm o pauză și așteptăm alte indicații cu privire la trecerea în alt partid.*

Paniș: – *Pauză noi nu putem să luăm, noi suntem demult acolo. Eu am vorbit demult cu domnul, cândva.”*

VOICE OVER: *„Potrivit reporterilor „Nord News”, investigația a început acum câteva săptămâni, când au aflat că unii foști membri ai PD ar fi venit în echipa lui Ion Chicu la indicația fugarului Vlad Plahotniuc, care în prezent s-ar ascunde în Ciprul de Nord.”*

În continuare, într-o conversație telefonică, s-a expus și directorul portalului de știri „Nord News”, Dumitru Pelin: *„Tot discutând cu alte surse avizate portalului de știri nordnews.md din cadrul Partidului Dezvoltării și Consolidării Moldovei, ne-au sugerat să-i abordăm pe cei doi vizați în investigația noastră. Cei doi, din câte cunoaștem, s-au deplasat în Istanbul pentru a se întâlni cu Vladimir Plahotniuc. Și legătura cu Plahotniuc ei o țineau prin intermediul asistentei.”*

Tot aici, reporterul a menționat că *„Dumitru Pelin susține că, atunci când a fost solicitat pentru o reacție, Ion Chicu ar fi amenințat jurnaliștii de la „Nord News”.”*

Drept urmare, pe ecran a post prezentat comentariul președintelui PDCM, Ion Chicu asupra investigației menționate supra: *„Nu cred că este sens de comentat aberațiile „[...]” de la Nord News, Jurnal TV sau alte „[...]” plătite de străini pentru a o menține pe Maia Sandu la putere...*

Acest mesaj al meu este pentru oamenii demni, care au lucrat pe timpul aflării PDM-ului la guvernare! A fost o onoare pentru mine să lucrez cu mulți dintre Dumneavoastră! Și voi fi onorat să putem reuni eforturile cu acei dintre Dvs., pe care nimeni nu vă poate "pune pe pauză" - nici "Vlad", nici "Maia", nici "al vostru", nici "al lor", nimeni.

Dacă mai stăm "pe pauză" ceva timp, ne pierdem țara. Am tot respectul pentru oamenii, care au muncit pentru țară, indiferent de guvernare!

Vă așteptăm la noi!

p.s. Dle Primar Nicolae Dorogan - voi fi bucuros să facem echipă împreună, dacă vreodată veți lua o asemenea decizie!”

De asemenea, la sfârșitul subiectului, reporterul precizează că *„Nicolae Dorogan și Ștefan Paniș, vizați în investigație, nu au comentat ulterior declarațiile făcute de ei în discuția cu jurnaliștii, iar Ion Chicu a acuzat reporterii de fals. Astăzi acesta nu a răspuns la telefon pentru un comentariu.”*

Astfel, ca urmare a controlului, se constată că reportajul s-a axat pe investigația realizată și publicată de portalul de știri „Nord News” la data de 02.08.2023. De menționat că dialogul dintre jurnalistă cu primarul com. Cotiușeni-Mari, r-nul Șoldănești, Nicolae Dorogan, și președintele raionului Florești, Ștefan Paniș, nu a suportat modificări sau intervenții în conținut, fiind redată informația propriu-zisă în legătură cu transferul unor aleși locali/raionali din Glodeni și Florești la PDCM, condus de Ion Chicu.⁶

⁶ <https://nordnews.md/video-plahotniuc-activ-in-politica-moldoveneasca-cum-se-dirijeaza-plecarea-primarilor-din-fostul-pdm-la-partidul-lui-ion-chicu/>

Mai mult, cu referire la această investigație, în subiect a fost prezentată și poziția petiționarului, Ion Chicu, preluată în întregime de pe pagina sa oficială de Facebook.

Totodată, chiar în intro-ul subiectului, prezentatoarea a precizat că *„Ion Chicu a declarat că informațiile din investigație sunt falsuri și ar fi amenințat jurnaliștii”*. Și la sfârșitul subiectului s-a menționat că: *„Ion Chicu a acuzat reporterii de fals. Astăzi acesta nu a răspuns la telefon pentru un comentariu”*.

De asemenea, în poziția sa, serviciul de televiziune „PRO TV Chișinău” a anexat declarația reporterei care a lucrat la realizarea acestui reportaj, Diana Ambros. Astfel, jurnalista a explicat detaliat cum a încercat să obțină reacția ex-premierului Ion Chicu la acest subiect, însă a fost acuzată de ultimul. Mai mult, potrivit declarației, în scopul asigurării informării corecte, „PRO TV Chișinău” a încercat să prezinte poziția lui Ion Chicu în buletinul zilei următoare de la ora 13:00: *„[...] Chicu m-a acuzat că am difuzat materialul fără reacția dumnealui. În replică i-am spus acestuia că l-am telefonat pentru un comentariu, dar nu a răspuns la apeluri și așa a fost scris și în știre Astfel, 1-am rugat să vină cu o reacție pentru a rectifica știrea, care va fi difuzată în reluare la ora 13:00, pe 3 august 2023. Ion Chicu a ignorat întrebarea mea și a acuzat Pro TV-ul, citez, că "activează în slujba guvernării pentru a denigra opoziția" [...].”*

Așa dar, serviciul de televiziune „PRO TV Chișinău” a asigurat prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, în cadrul reportajului din 02.08.2023, invocat în sesizare. Totodată, este de menționat că titlul subiectului pe parcursul difuzării reportajului nu a deviat de la conținutul propriu-zis.

În temeiul prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018,

Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova DECIDE:

1. Se ia act de rezultatele controlului serviciilor media audiovizuale de televiziune „Jurnal TV”, „TVR Moldova” și „PRO TV Chișinău”, ca urmare a petiției președintelui Partidului Dezvoltării și Consolidării Moldovei, Ion Chicu.
2. Se respinge petiția nr. 22 din 01.09.2023 din partea președintelui Partidului Dezvoltării și Consolidării Moldovei, Ion Chicu.
3. Prezenta decizie poate fi contestată în ordine de contencios administrativ la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev nr. 3), în termen de 30 de zile din data comunicării acesteia, fără a fi necesară depunerea unei cereri prealabile.
4. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina Direcției control servicii media audiovizuale.
5. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și se publică pe pagina web oficială a Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTĂ

Liliana VIȚU-EȘANU

